

УДК 305:316.614-055.2(4)

**ГЕНДЕРНА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІВЧАТ ТА ЖІНОК:
ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН**

Бухарова Л. Д.

Науковий керівник – к. соц. н., доц. Омельченко В.В.

Харківський національний університет радіоелектроніки, каф. Філософії
м. Харків, Україна

тел. +38(066) 721-29-72

This work is devoted to the analysis of the experience of different countries regarding the gender socialization of girls and women. In particular, the development of fair gender attitudes and behaviors in European countries today, compared to the patriarchal societies of the Renaissance. Discusses level of gender equality issues, in association with concept of "gender framework" in developing countries.

Те, як відбувається гендерна соціалізація, яка є складником ширшого процесу соціалізації, суттєво впливає на особистісний розвиток окремої людини, а також позначається на функціонуванні суспільства загалом. Тому **актуальності** набули дослідження різних аспектів гендерної соціалізації, зокрема дівчат та жінок, – її суперечностей, чинників та особливостей, що залежать від типу суспільства або історичної доби.

Метою даної публікації є аналіз досвіду різних європейських країн щодо гендерної соціалізації дівчат та жінок, за результатами якого можна було б встановити, чи змінився цей досвід та які саме зміни відбулися.

Гендерна соціалізація передбачає засвоєння гендерних моделей поведінки, соціальних очікувань щодо цієї поведінки, а також гендерний розвиток особистості. Гендерна соціалізація починається з народження, посилюється в підлітковому віці та триває більшу частину життя людини.

Певні моделі гендерної соціалізації можуть сприяти гендерній нерівності в освіті, працевлаштуванні, доходах, у політичній участі.

Розглянемо досвід різних країн щодо гендерної соціалізації дівчат та жінок. Дівчата у процесі гендерного розвитку стикаються з «гендерною рамкою». Це помітно у сьогоднішні, але ситуація у світі не є однорідною.

Так, у пострадянських країнах згідно з історично сформованими нормами, які, попри суспільний прогрес, мають патріархальну природу, переважає орієнтація на сім'ю та сімейні цінності, ведення домашнього господарства, народження та виховання дітей тощо. Ці приклади є досить гендерно-стереотипними.

У деяких країнах Європи, зокрема у Нідерландах та Великій Британії, відбулися зміни, коли багато батьків віддають перевагу гендернонейтральному одягу і дозвіллю (наприклад, заохочення дочок їздити на велосипедах, а синів ходити на уроки танців). Такі підходи

нав'язують дітям менше стереотипів стосовно того, що означає бути хлопчиком або дівчинкою.

Деякі країни застосовують більш «радикальні» методи. В Ісландії, що за останні дев'ять років посідає перше місце у світі за гендерною рівністю щодо участі жінок в економіці, рівня освіти, здоров'я та розширення політичних прав, окремі заклади освіти працюють за моделлю Hjalli. Модель Hjalli – це метод навчання для дитячих садків і початкових шкіл, впроваджений Маргрет Пала Олафсдоттір у 1989 році. Принципом даної моделі є те, що хлопчики та дівчатка перебувають окремо протягом більшої частини дня, і вони активно компенсують свою стать, практикуючи поведінку, яка зазвичай асоціюється з іншою статтю: від сміливості та прояву ініціативи до послужливості та уважності до інших.

У країнах, менш розвинених щодо гендерної рівності, наприклад, на Соломонових Островах, люди можуть не дуже звертати увагу на колір та стиль одягу в ранньому дитинстві, але ближче до підліткового віку з'являються такі очікування, як «корисність у домі», що може призводити до проблем, пов'язаних з соціально-психологічною та рольовою самореалізацією жінок. Подібно до пострадянських країн і Соломонових островів, у Сомалі та сусідніх країнах люди частіше зосереджуються на зовнішньому вигляді дівчини та висловлюють свої очікування щодо неї як дочки, а потім і дружини.

Досить показовими є приклади гендерної соціалізації жінок в європейських суспільствах доби Відродження. Представниці жіночої еліти, які могли успадкувати багатство та певну владу, отримували класичну освіту, робили внесок у літературу, ставали покровительками мистецтва або могли мати деякий вплив на своє оточення. Але, наприклад, у такій репресивній патріархальній Республіці, як Флоренція, виключення жінок із громадського життя та просторів у поєднанні з одержимістю захистом чистоти чоловічого роду могло перетворити їх на фактичних в'язнів у власних будинках. Класична культура наголошувала на людському досвіді, а великі, видатні родоводи були спільнотами, в яких жінки могли користуватися впливом завдяки любові та повазі освічених чоловіків.

І так до сьогодні, хоча, безумовно, була виконана велика робота у напрямку гендерної рівності та модернізації гендерної соціалізації, проте все ще і багато роботи попереду. Згідно з останніми даними Всесвітнього економічного форуму, за нинішніх темпів прогресу для досягнення гендерного паритету знадобиться ще 132 роки.

Список використаних джерел

1. Balvin, N. (2017, 18 серпня). What is gender socialization and why does it matter? UNICEF Office of Research – Innocenti. <https://www.unicef-irc.org/evidence-for-action/what-is-gender-socialization-and-why-does-it-matter/>